

Sandık Demokrasisi

*Elk. Müh. Alpaslan Güzelis
alpaslan.guzelis@emo.org.tr*

Türkiye, bir yerel seçimi daha geride bıraktı. Bu seçimde de gerek sandıkların güvenliğinin sağlanması, gerekse toplumun tüm kesimlerinin tercihlerinin belirlenebilmesi yönünden; geçmişte olduğu gibi yine yetersizliklerin yaşandığı bir süreç ile karşı karşıya kaldık. Kuşkusuz bu sonuçlar, yarı gelişmiş, yani melez (hibrid) demokrasilerin karakteristik özelliklerinin bir örneği olarak değerlendirilebilir. Sadece sandık ile sınırlı kalan, halkın gerçek iradesinin yansıtılmadığı demokrasi uygulamaları ise toplumun tüm kesimlerini mutlu edebilecek yönetim biçimlerinin ortaya çıkmasına olanak yaratamamaktadır.

Bilindiği gibi dünyada rejimler tam demokrasi, kusurlu demokrasi, melez demokrasi ve otoriter olarak dört ayrı kategoride de sınıflandırılmaktadır. Ülkelerin değerlendirilmesi, önceden belirlenmiş ölçütler göz önüne alınarak yapılabildiği puanlarla yer aldıkları sınıfsal konumları belirlenmektedir. Bu ölçütlerin önde gelenleri:

- Seçim sistemi çoğulculuk,
- Hükümetlerin şeffaf olup olmadığı ve etkinliklerini içeren fonksiyonları,
- Toplumun siyasete katılımı ve bu çerçevede olanaklar,
- Siyasal bir kültürün varlığı,
- Temel hak ve özgürlüklerin yaşama geçirilip geçirilmediği v.b.

Melez demokrasilerin ortak özellik-

leri ise alttaki gibi sıralanabilmektedir:

- Seçimler genelde adil ve özgür değildir,
- Yaygın olarak siyasi muhalefet partileri ve adayları üzerinde iktidar baskısı vardır,
- Siyasal kültür ile katılım ve hükümet fonksiyonları açısından kusurlu demokrasiye göre daha zayıf özellikler içermektedir,
- Hukuk devleti zayıftır,
- Sivil toplum zayıftır,
- Medya ve gazeteciler özgür değildir, üzerilerinde sistemli baskı vardır,
- Bağımsız bir adalet sisteminden söz edilemez...

Uluslararası kuruluşlar ve yaptıkları araştırmalar ile dünya kamuoyunda kabul gören bazı yayın organlarının sınıflandırmalarında dünya nüfusunun %13'ü tam demokratik diye adlandırılan rejimlerde yaşadığı öne sürülmektedir. Yaklaşık %38'i ise kusurlu, %14'ü melez, %35'i de otoriter rejimlerde

“Çoğulculuğu ve katılımcılığı yaşama geçiremeyen, kadın-erkek geniş halk kitlelerine siyaset yolunu açamayan, yöneten ile yönetilen arasında keskin ayrışmalar olan, kitle örgütlerinin ve halkın doğrudan karar süreçlerinde yer alamadığı bir siyasi rejimde, seçim süreçlerinden sağlıklı sonuçlar çıkacağını bekleyemeyiz. ”

yaşamaktadır. Yapılan puanlama ve değerlendirmeler sonucunda Türkiye, %14'lük melez grup içinde yer alıp 167 ülke içinde 85'in üzerinde sıralarda yer bulabilmektedir.

30 Mart 2014 günü gerçekleştirilen yerel seçim öncesi siyasi partiler propaganda dönemi ile oylama ve oy sayım süreçlerinde yaşanan olumsuzluklar; Türkiye'de süregelen melez demokrasinin yeni örneklerini de göstermiştir. İktidar partisi AKP'nin propaganda döneminde; kamu çalışanlarının kamu araçlarıyla miting meydanlarına taşınması, kamu kurumları yöneticilerinin bir parti görevlisi gibi seçim çalışmalarında yer almaları benzeri uygulamalarla devlet olanaklarının seferber edilmesi bu seçimin adil olmayacağını önde gelen belirtiydi. Medya üzerinde oluşturulan baskı sonucu özellikle TV kanallarında ağırlıklı olarak iktidar yanlı yayınların yapılması da anti-demokratik bir yaptırımdı. İktidar partisinin herhangi bir ildeki mitinginin onlarca kanalda aynı anda kesintisiz olarak verilmesi, bu olanağın muhalefete tanınmaması da bunun en bariz örneklerinden biri olmuştur. Oy kullanımı ve sayım süresince binlerce sandıktan çıkan sonuçlara yapılan itirazların çokluğu, kuşku yaratan ve sonuçları etkileyen hatalı uygulamalar bu seçimin güvenilirliğine gölge düşürmüştür.

2014 yerel seçiminde de gösteri-

len kadın aday sayısının azlığı kadınların siyaset dışında tutulmaya devam edildiğini göstermektedir. Ne yazık ki çoğulculuk ve katılımcılık yönünden Türkiye demokrasisinde yetersizlikler olabildiğince sürmektedir. Gençler ve kadınların seçilme hakkının önünde örülmüş olan kalın duvarlar ile adaylık için yüksek miktarlarda parasal harcamaların zorunlu kılınması, özellikle emekçi kitlelerin siyasi üst yönetim kademelerinde yer alabilme olanlığının mucizelere kalmasına neden olmaktadır.

Seçim takviminin başlamasıyla birlikte gerek iktidar partisinin gerekse muhalefet partilerinin birçoğu,

halkın yerelde yaşadıkları sorunların çözümüne dönük politikalarının neler olacağını anlatmak yerine, birbirlerini karşılıklı karalama üzerine şekillendirdikleri söylemleriyle karşımıza çıktılar. AKP, 17 Aralık yolsuzluk operasyonunun kendisini ve partisini yok etmeye dönük bir saldırı olduğu algısını yaratarak seçmen kitlesinin büyük oranda kenetlenmesini sağladı. Başta CHP olmak üzere muhalefet partileri, ağırlıklı olarak yolsuzluk söylemleri üzerinden yürüttükleri propagandalar ile iktidar partisinin seçmeni üzerinde etkili olmadılar ve Türkiye'nin yerel yönetimlerinden değişimi sağlayamadılar.

Çoğulculuğu ve katılımcılığı ya-

şama geçiremeyen, kadın-erkek geniş halk kitlelerine siyaset yolunu açamayan, yöneten ile yönetilen arasında keskin ayrışmalar olan, kitle örgütlerinin ve halkın doğrudan karar süreçlerinde yer alamadığı bir siyasi rejimde, seçim süreçlerinden sağlıklı sonuçlar çıkacağını bekleyemeyiz. Kuşku ve hilenin gölgesinde salt sandığa dayalı bir demokrasinin, kelime anlamında da olduğu gibi halkın iktidarı* olduğunu söylemek mümkün değildir.

* *Demokrasi; Yunanca dimokratia sözcüğünden türemiştir. Dimokratia ise dimos; halk zümresi, kratos; iktidar kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur.*

TMMOB İzmir İKK'dan Urla Villalarına Dava

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu, Urla'nın Zeytineli Köyü yakınındaki Hacılar Koyu'nda yapılaşmanın önünü açan İzmir 1 no'lu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu kararına ilişkin dava açtı.

Açılan davaya ilişkin, TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu adına Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Özlem Şenyol Kocaer tarafından yapılan açıklamada, söz konusu alanda bulunan 16 kaçak villanın İzmir 1 no'lu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun kararı ile yasal duruma getirildiğini belirterek, "İzmir İli, Urla İlçesi, Zeytineli Köyü, Sarpdere Mevkii'nde bulunan dava konusu alan; 1995 yılında 1. Derece Doğal Sit ilan edilmiş, fakat Bölge Komisyonu'nun güncel kararı ile sit derecesi düşürülerek Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanına dönüştürülmüştür. Söz konusu karar açıkça doğal yaşam alanlarımıza ve yarımamamıza yapılan bir saldırı niteliğindedir" diye konuştu. Komisyon kararına esas Ekolojik Temelli Bilimsel

Araştırma Raporunun ilgili idareden ısrarla istenmesine karşın kendilerine iletilmediğini ve bu durumun düşündürücü olduğunu ifade eden Kocaer, "Ardışık 4 mevsim devam edecek bir araştırma gerektiren söz konusu raporun, Komisyon karar tarihi, başvuru tarihi, yönetmelik/değişiklik tarihi vb. gibi sürece yönelik işlemlerin tarihlerine bakıldığında ardışık 4 mevsimlik bir araştırma yapılmaksızın sunulduğu görülmektedir. Dolayısıyla, işlemin hukuka aykırı bir şekilde tesis edildiği açıktır" dedi. İnceleme sürecinin ilgili mevzuata uygun yürümediğinin anlaşıldığını ifade eden Kocaer, sözlerini şöyle sürdürdü:

U r l a - Ç e ş m e - K a r a b u r u n Yarımadası'nın yerel varlıklarının, bölgenin çevresel değerlerini koruyarak, yörenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına yönelik katılımcı bir anlayışla ele alınmasının gerektiğini vurgulayan Kocaer, alanın kaybedilmesi ile bu bölgedeki diğer parçalanmaların önünün açılacağını ve gelecekte yarımada'nın sosyo-kültü-

rel yapısı üzerinde de olumsuz etkileri olacağını belirtti. Kocaer, koruma kurulunun, 'ayrıcılık imar hakkının korunması yönünde' bir karar aldığına işaret ederken, "Yapılan derece değişikliği ile birlikte, 1. Derece Doğal Sit olarak tescillenmiş alandan koparılan ve kaçak yapılaşmanın olduğu alanda hazırlanacak koruma amaçlı imar planı yolu ile yapılaşmanın önü açılarak, var olan kaçak yapıların da hazırlanacak plan hükümlerine uygun hale getirilmesine bağlı olarak ruhsatlandırılmaları sağlanabilecektir" diye konuştu. Kocaer, TMMOB'a bağlı odalar olarak bu ve benzeri hukuksuz uygulamaların karşısında, yasal her türlü platformda görüş ve itirazları dile getirmeye devam edeceklerini sözlerine ekledi.